

Korzystajmy z wyznaczonych szlaków turystycznych PTTK, aby dotrzeć do nieznanych nam i ciekawych miejsc. Turystycznie w pandemię.

Oddział Miejski Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego im. Mariana Sydowa w Toruniu zaprasza mieszkańców miasta do korzystania ze znakowanych szlaków turystycznych pieszych i rowerowych istniejących w okolicy Torunia. Trasy poszczególnych szlaków są tak przemyślane, aby można było włączyć się w różnych miejscach ich przebiegu. Szlaki turystyczne są znakowane w obu kierunkach. Wyjście w teren w obecnym czasie, przy zachowaniu obowiązujących norm i warunków bezpieczeństwa, może sprawić nam potrójną radość. Zaaplikujemy sobie trochę ruchu, będziemy przebywali na łonie przyrody oraz dotrzemy do interesującego miejsca lub obiektu. Szlaki turystyczne powstały z myślą pokazania turystom obiektów krajoznawczych istniejących w okolicy tj. ruiny zamków, zamki, grodziska, świątynie, młyny wodne i wietrzne, dwory i pałace, cmentarze, obiekty militarne typu schrony i forty, rezerваты i pomniki przyrody, parki dworskie, kapliczki, kurhany itd. ..., w praktyce szlak częściowo zastępują przewodnika turystycznego.

Dziś zachęcam do wędrowki turystycznym szlakiem pieszym w kolorze niebieskim, nazwanym „Szlakiem Mennonitów”. Trasa szlaku wiedzie z Torunia, przez Małą Nieszawkę, Wielką Nieszawkę, Cierpice, Jarki, Zajezerze, do Gniewkowa. Szlak posiada długość 30 km. Jego początek znajduje się w Toruniu, przy kamienicy Oddziału Miejskiego PTTK na pl. Rapackiego. Obecnie z powodu prowadzonych prac na moście drogowym im. Józefa Piłsudskiego, zalecam wejście na szlak od ul. Dybowskiej (za mostem). Schodzimy za znakami niebieskimi i czarnymi XIX-wieczną drogą brukowaną w dół, pod most drogowy. Drogą dochodzimy do ruin **zamku „Dybów”**, wzniesionego w 1. połowie XV wieku. Szlak obchodzi zamek od pn. strony i kieruje się w prawo, w ścieżkę prowadzącą przez las łęgowy, otaczający zamkowe ruiny. Ścieżka doprowadza nas do brzegu wiślanego, wzdłuż którego wędrujemy w dół Wisły. Wokół słychać śpiew ptaków i dokazujące ptactwo wodne. Podziwiamy prawobrzeżną panoramę Torunia. Wędrując po wysokim brzegu rzeki, mijamy po drodze liczne ostrogi rzeczne oraz siedzących wędkarzy, cierpliwie wpatrujących się w spławiki. Po jakimś czasie zaczynamy oddalać się od Wisły, lekko wspinając się na niewielkie wzniesienie. Po chwili jesteśmy na wale przeciwpowodziowym, usypanym w XIX wieku. Po zejściu z wału, na drogę gruntową (ul. Przy Grobli) możemy podziwiać dawny obiekt militarny **Twierdzy Toruń**. Jest to **Bateria Nadbrzeżna**, wzniesiona w latach 1889-1892 jako element pruskiej Twierdzy Toruń. Dalej mijamy dawną mokrą fosę Baterii Nadbrzeżnej, szlak prowadzi wzdłuż drogi gruntowej, która schodzi lekko w dół, biegnąc u podnóża wału przeciwpowodziowego. Dochodzimy do ul. Zagrodowej, którą przecinamy na wprost. Pozostawiamy znaki czarne **„Szlaku Fortecznego”** odchodzące w lewo, w ul.

Zagrodową. Po kilkunastu minutach mijamy gospodarstwo rolno – przemysłowe i wchodzimy na wał przeciwpowodziowy, aby po chwili zejść do jego podnóża. Przy kolejnym skrzyżowaniu dróg gruntowych, szlak dochodzi do samotnego gospodarstwa przy wale przeciwpowodziowym, pomiędzy którym znajduje się sad. Na drugim planie niewielkie, porośnięte drzewami i krzakami wzgórze. W tej małej enklawie zieleni kryją się fragmenty murów, fundamenty, podpiwniczenia oraz fragmenty fosy dawnej krzyżackiej warowni – **zamku w Małej Nieszawce**. Gospodarze będą sympatyczni, jeśli turysta zachowa kulturę osobistą i poprosi o zgodę wejścia na teren prywatny. W innym razie „mały” piesek szybko nauczy kultury. 300 metrów za gospodarstwem szlak odbija w lewo, w utwardzoną drogę, pozostawiając z tyłu wał przeciwpowodziowy. Po kilkunastu minutach szlak dochodzi do prostopadle biegnącej drogi asfaltowej i skręca w prawo. Prowadzi ona pośród dawnych bloków w typie PeGeRowskim, do dawnego dużego gospodarstwa rolnego, dziś opuszczonego i zrujnowanego. Za nim, zmieniamy kierunek marszu na południowy i po 10 minutach dochodzimy do drewnianego **kościółka pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Małej Nieszawce**, pochodzącego z 1890 roku.

(foto: Henryk Miłoszewski)

Jest to dawny zbór mennonicki. Następnie dochodzimy do szosy Toruń – Cierpice, i skręcamy w prawo. Dochodzimy do zabudowań Wielkiej Nieszawki. Uwaga! – Możemy kontynuować wycieczkę na wprost do Olenderskiego Parku Etnograficznego w Wielkiej Nieszawce (około 750 m). Po kilkunastu minutach szlak skręca w lewo w drogę asfaltową (ul. Prosta), którą idziemy aż do mostka na kanale odwadniającym łąki. Tuż za nim skręcamy w prawo i wybrukowaną ścieżką rowerową idziemy wzdłuż kanału. Na końcu ścieżki skręcamy najpierw w prawo, a następnie w lewo i wkrótce dochodzimy do firmy P.P.H. Herring w Wielkiej Nieszawce, zakładu przetwórstwa rybnego. Mijamy zakład z lewej strony, dochodząc do ul. Wierzbowej, na której skręcamy w lewo. Po kilku minutach dochodzimy do nasypu linii kolejowej Toruń – Bydgoszcz, oddanej do eksploatacji w 1861 roku. Kierujemy się wijącą się ul. Wierzbową, równoległą do torów. Mijamy skrzyżowanie z ul. Zieloną i wchodzimy na ul. Szkolną, która wije się pośród niewielkiego lasu,

doprowadzając nas do centrum Cierpic. Szlak prowadzi obok szkoły podstawowej, a następnie do przejazdu kolejowego na linii Toruń – Bydgoszcz. Po lewej stronie widoczny jest **kościół parafialny pw. Najświętszej Marii Panny Królowej Polski** z 1938 roku. Szlakiem dochodzimy do drogi krajowej nr 10, łączącej Toruń z Bydgoszczą, którą przechodzimy na przejściu dla pieszych. Niedaleko przejścia dla pieszych z sygnalizacją świetlną usytuowany jest przystanek PKS, a dalej szlak prowadzi przez kompleks leśny Puszczy Bydgoskiej do Gniewkowa. Opisany odcinek szlaku niebieskiego od pl. Rapackiego ma 12,5 km długości.

Uwaga!!! W siedzibie Oddziału Miejskiego można zakupić wszystkie foldery turystyczno – krajoznawcze (2 złote za sztukę), w których zostały opisane wszystkie szlaki turystyczne piesze i rowerowe, administrowane przez OM PTTK w Toruniu. Na stronie www.pttk.torun.pl znajdują się również ich opisy, razem ze zdjęciami.

Henryk Miłoszewski

Szlak Mennonitów został w 2020 roku w całości odnowiony przez Zespół znakarzy szlaków PTTK. „Zadanie zrealizowano dzięki wsparciu Gminy Miasta Toruń”.